

ЛЕВКОВЕЦЬ Н.П., асист.
Національний транспортний університет,
м. Київ

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Запропоновано визначення категорії «кадрова безпека підприємства» та її основні критерії оцінки. Проаналізовано основні групи ризику і небезпек кадрової безпеки підприємства, яка є складовою частиною економічної безпеки підприємства.

Актуальність. Ситуація української економічної дійсності спонукає до необхідності створення систем управління економічною безпекою підприємств, які забезпечуватимуть стан захищеності їхніх життєво важливих інтересів від недобросовісної конкуренції, протиправної діяльності кримінальних формувань й інших зовнішніх і внутрішніх загроз.

Мета дослідження. Метою статті є обґрунтування пріоритету створення та управління системою кадрової безпеки в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства.

Основна частина. Проблема комплексного розуміння економічної безпеки має велике значення для побудови ефективної системи управління економічною безпекою підприємства і забезпечення належного її рівня. Це дозволить попередити й запобігти втраті життєздатності підприємства й набути таких якісних властивостей, як здатність до самовиживання та розвитку в умовах зовнішнього середовища, яке постійно змінюється.

Кадрова безпека – це процес запобігання негативним діям на економічну безпеку підприємства за рахунок ризиків і загроз, пов'язаних з персоналом, його інтелектуальним потенціалом і трудовими стосунками в цілому. При цьому, кадрова безпека є складовою частиною економічної безпеки підприємства [1].

Головні завдання системи управління економічною безпекою підприємства:

- передбачення і випередження можливих загроз, що призводять до кризового стану, а також проведення антикризового управління, яке спрямоване на виведення підприємства з кризового стану;

- мінімізація зовнішніх і внутрішніх загроз економічному стану суб'єкта підприємництва, зокрема його фінансовим, матеріальним, інформаційним, кадровим ресурсам, на основі розробленого комплексу заходів економіко-правового і організаційного характеру [1].

Об'єктом системи забезпечення економічної безпеки підприємництва виступає стабільний економічний стан суб'єкта підприємницької діяльності в поточний і перспективний періоди. Конкретними об'єктами

захисту виступають такі ресурси: фінансові, матеріальні, інформаційні, кадрові.

Суб'єкт системи гарантування економічної безпеки підприємництва має складніший характер, оскільки його діяльність зумовлюється не тільки особливостями і характеристиками об'єкта, а й специфічними умовами зовнішнього середовища суб'єкта підприємницької діяльності.

Основною групою ризику кадрової безпеки підприємства є люди, що потрапили під вплив найбільш поширених видів залежностей, в результаті вони мають девіантну поведінку, яка характеризується відхиленням від норми (закону, звичаю тощо.). Служба безпеки підприємства має розпізнавати і ліквідувати (або огороджувати) з колективу працівників, які входять або потенційно можуть увійти до тієї або іншої групи ризику [4].

При цьому встановлено, що ризик лежить у наступному:

1) можливість управління працівником, що входить в групу ризику, ззовні, що може бути направлено на дестабілізацію організації (витік конфіденційної інформації, переманювання клієнтів та ін.);

2) постійні спроби залежного працівника розповсюдити вплив своїх згубних пристрастей чи звичок на тих, що оточують, пошук або формування ним кола однодумців і таким чином збільшення кількості представників групи ризику в організації;

3) задоволення своїх залежностей індивідом за рахунок тимчасових і матеріальних ресурсів працедавця;

4) руйнування стабільного працездатного колективу;

5) схильність до злочинних дій і порушень або ради, або унаслідок задоволення своїх залежностей.

До основних груп ризику відносяться члени релігійних новоутворень, алкоголіки, наркомани, гравці, учасники фінансових пірамід.

Зовнішні негативні впливи - це дії, явища або процеси, які не залежать від волі і свідомості співробітників підприємства і тягнуть нанесення збитку [3].

До внутрішніх негативних впливів відносяться дії (умисні або необережні) співробітників підприємства:

- слабка організація системи управління персоналом;
- слабка організація системи навчання;
- неефективна система мотивації;
- помилки у плануванні ресурсів персоналу;
- зниження кількості раціоналізаторських пропозицій та ініціатив;
- догляд кваліфікованих співробітників;
- відсутність або "слабка" корпоративна політика;
- неякісні перевірки кандидатів при прийомі на роботу [3].

До зовнішніх небезпек належать:

- кращі умови мотивації у конкурентів;

- переманювання персоналу конкурентами;
- тиск на співробітників ззовні;
- зміни у зовнішньому економічному середовищі;
- потрапляння співробітників в різні види залежності;
- інфляційні процеси.

Всі ці негативні впливи зовнішнього середовища впливають на процеси всередині підприємства в цілому та кадрову складову.

Головними групами критеріїв кадрової безпеки можна назвати:

- 1) показники чисельного складу персоналу і його динаміки;
- 2) показники кваліфікації та інтелектуального потенціалу;
- 3) показники ефективності використання персоналу;
- 4) показники якості мотиваційної системи [2].

Фактори, які впливають на лояльність співробітника:

- 1) матеріальна винагорода;
- 2) цікава робота;
- 3) кар'єрні перспективи;
- 4) перспективи професійного зростання;
- 5) репутація компанії;
- 6) психологічна атмосфера в колективі;
- 7) умови роботи;
- 8) корпоративна культура;
- 9) особистість начальника;
- 10) ставлення керівника до підлеглих.

Висновки. Кадрова безпека є складовою економічної безпеки підприємства, яка гарантує стабільне та максимально ефективне використання його персоналу, зокрема покращення потенціалу розвитку в майбутньому. Тобто, основою кадрової безпеки є все те, що дасть змогу збільшити чи примножити вже наявні інтелектуальні ресурси з метою досягнення загальної безпеки підприємства. Від кадрової безпеки залежить те, наскільки впевнений може бути керівник підприємства в компетентності своїх працівників, і в тому, що підприємство не піддасться небезпеці з вини персоналу.

Бібліографічний список

1. Грунин О.А., Грунин С.О. Экономическая безопасность организаций. – Питер, 2011. – 160 с.
2. Донець Л.І., Ващенко Н.В. Економічна безпека підприємства: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 240 с.
3. Капустін М.О. Проблеми економічної безпеки підприємництва // Персонал. – 2009. - № 6. – ст. 74-77.
4. Чумарин И.Г. Кадровая безопасность - представители групп риска в организации, // Персонал-Микс. – 2010. - № 9. Ст 25-27.